

Tilastokeskuksen vastuullisuusraportti 2021

Sisällysluettelo

- Johdon terveiset 3
- Käsitlemme ja hyödynnämme tietoa vastuullisesti 4
- Tilastokeskuksen kädenjäljet 7
 - Hyvä koulutus 8
 - Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta 12
 - Yhteistyö ja kumppanuus 15
- Tilastokeskuksen jalanjäljet 17
 - Kohti kestäväää työntekoa 17
 - Sosiaalista kestävyyttä ja vastuullista taloutta 19
- Taustatietoa vuoden 2021 vastuullisuusraportista. 22

Kuva: Vesa Koivunen

Johdon terveiset

Tulin Tilastokeskuksen pääjohtajaksi vuoden 2021 alkupuolella.

Jo ennen tehtävässä aloittamista tiedossani oli, miten laajasti Tilastokeskuksessa tehdään työtä yhteiskunnan tietovarantojen parissa. Tilastokeskuksessa jalostetaan eri tietolähteistä saatava tieto tilastoiksi ja muiksi tietotuotteiksi. Tiedon käsittelyn vastuullisuus on toimintamme ydintä, ja tietoaineistojen suojaaminen ja tietoturva-asiat huomioidaan päivittäisessä työssämme.

Hyvät tiedontuotannon periaatteet ja tilastoalan käytäntesäännöt mahdollistavat luotettavien yhteiskunnallisten tietojen tuotannon ja niiden käytön yhteiskunnassa. Tilastoja käytetään, kun niihin ja niiden tuottajaan luotetaan, ja kun tuotetut tiedot arvioidaan puolueettomiksi. Tuemme

myös tiedon käyttöä eri keinoin. Tarjoamme koulutusta tilastolukutaidon kehittämiseksi ja edistämme tilastojen pohjana olevien avoimien tietoaineistojen käyttöä yhteiskunnassa.

Tilastojen tuottamisessa tarvitaan monien asiantuntijoiden työpanosta. Osaava henkilöstö on Tilastokeskuksen toiminnan tärkein resurssi, ja sen hyvinvoinnista huolehtiminen on vastuullisen toimintamme ydintä. Tulevaisuudessa vastuullisen työnteon ja vastuullisten työpaikkojen merkitys kasvaa sekä meillä että muualla.

On hienoa, että luet parhaillaan Tilastokeskuksen ensimmäistä vastuullisuusraporttia. Kehitämme vastuullista toimintaa jatkuvasti osana toimintaamme ja samoin viemme eteenpäin myös tapaamme raportoida siitä.

Vastuullisesti eteenpäin,

Markus Sovala

Tilastokeskuksen pääjohtaja

Käsitlemme ja hyödynnämme tietoa vastuullisesti

Tilastokeskuksessa tehtävänä on jalostaa eri tietolähteistä kertyvää tietoa tilastoiksi ja yhteiskunnalliseksi tiedoksi ja tuoda se kaikkien suomalaisten hyödyksi. Tuotamme laadukasta ja ajantasaista tietoa niin päättäjien, tutkijoiden kuin muidenkin kansalaisten tarpeisiin. Haluamme tehdä parhaamme, jotta Suomen tulevaisuutta voidaan rakentaa tiedon varaan.

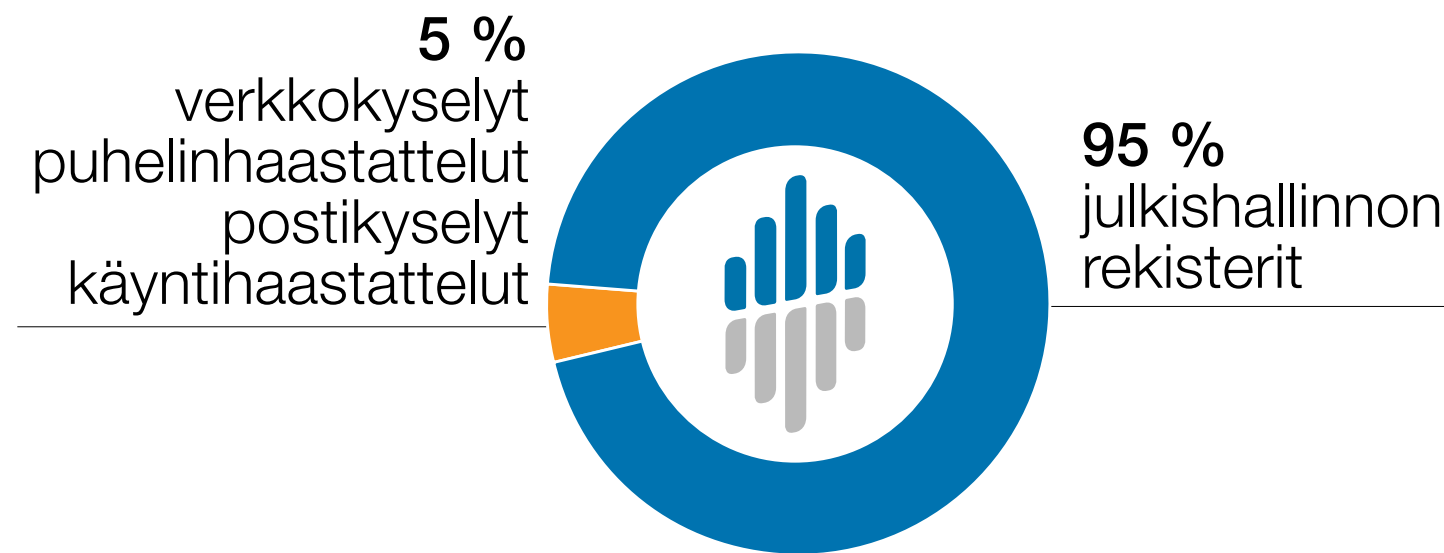
vastaamme kansallisen tilastotoimen koordinoinnista. Keräämme ja ylläpidämme yhteiskuntaa kuvaavia tietoaaineistoja, edistämme tilastotiedon käyttöä ja kehitämme menetelmiä entistä laadukkaamman tilastoinnin takaamiseksi. Toimimme aktiivisesti myös kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa, joissa tilastointia suunnitellaan ja ohjataan.

Ensimmäisenä strategisena tavoitteenamme on tuottaa tietojen käyttäjille uudistuvia tietosisältöjä ja ennakoida käyttäjien tarpeita. Vastaamme yhteiskunnan ja tutkimuksen keskeisiin tietotarpeisiin monipuolisesti julkaisemalla tietoja 141:stä eri tilastosta ja tarjoamalla tietoaaineistoja tutkijoiden käyttöön. Tilastomme ja tietoaaineistomme kattavat laajasti yhteiskunnan

Meitä tilastokeskuslaisia on noin 800.

Henkilöstössämme on asiantuntijoita laajasti eri aloilta. Tuotamme valtaosan Suomen virallisista tilastoista, joita kehitämme yhdessä muiden tilastontuottajien kanssa. Lisäksi

toiminnan aina kansantaloudesta asumiseen ja kulttuurista koulutukseen. Saamme valtaosan tarvitsemistamme tietoaaineistoista julkishallinnon rekistereistä.

Vastuullisuus on keskeinen osa perustointiamme, ja vastuullinen tiedontuotanto heijastuu myös toimintamme arvoissa, joita ovat:

- Puolueettomuus
- Avoimuus
- Jatkuva parantaminen
- Arvostus

Tiedon käyttäjien tarpeet ja odotukset muuttuvat ja monimutkaistuvat kenties nopeammin kuin koskaan. Perinteisten tilastointikohteiden rinnalle nousee uusia ilmiöitä, joiden kuvaamiseksi tarvitaan uudenlaista tietoa. Tilastokeskuksen asiantuntijat tuntevat kansalliset tietovarannot, ja heillä on kyky yhdistää ja jalostaa tietoa siten, että se vastaa aiempaa paremmin

yhteiskunnan tarpeisiin. Tästä esimerkkinä ovat eri ilmiöitä käsittelevät kokeelliset tilastot, joissa hyödynnetään uudentyyppisiä aineistoja ja laskentamenetelmiä. Huomioimme sidosryhmien tietotarpeet kehittäessämme toimintaamme ja julkaisemiamme tietoja. Vuonna 2021 julkaistussa tilasto-ohjelmassa kerromme tarkemmin, miten Suomen tilastotuotanto pyrkii vastaamaan muuttuviin tietotarpeisiin tulevana vuosina. [Tilasto-ohjelma](#)

Toisena strategisena tavoitteenamme on rakentaa ja ylläpitää kestävästä tietoekosysteemiä. Haluamme panostaa tiedon kestävään hyödyntämiseen yhteiskunnassa ja rakentaa aktiivisesti eri toimijoiden verkostoa, joka mahdollistaa yhteiskunnan tietovarantojen tehokkaan ja eettisen käytön. Tiedon eettinen käyttö on Tilastokeskuksen toiminnan lähtökohta ja onnistumisen perusta. Tiedon hyödyntäminen kestävästi on mahdollista, kun tiedon laatu on riittävällä tasolla. Yhdessä verkostomme kanssa edis-

tämme julkishallinnon tiedon kestäväää käyttöä rakentamalla yhteiset kriteerit julkishallinnon tiedon laadun arviointiin. Tiedon laatukriteereitä tuotetaan laajapohjaisessa yhteistyössä valtiovarainministeriön Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hankkeessa.

Suomen virallisten tilastojen tuottajana olemme sitoutuneet noudattamaan kansainvälisiä tilastojen tuotannon käytäntesääntöjä, asianmukaisia laatukriteereitä ja -suosituksia sekä laadunvarmistusperiaatteita. Tällaisia ovat muun muassa Suomen virallisen tilaston laatulupaus, Euroopan tilastojen käytäntesäännöt 2017 sekä Quality Assurance Framework of the European Statistical System.

Osana laadukkaan tilastotyön varmistamista Tilastokeskuksessa tehtiin vuonna 2021 Euroopan tilastojen vertaisarviointi. Kansainvälinen arviointiryhmä piti Tilastokeskuksen lainsäädäntöä kattavana ja arvioi sen turvaavan tiedontuotannon riippumattomuutta. Tilastokeskus ei saanut yhtään huomautusta käytäntesääntöjen vastaisesta toiminnasta.

Kuva: iStock.com

Euroopan unionin tilastotoimisto Eurostat julkaisi [arviointin tulokset](#) maaliskuussa 2022.

Vastuullisuus näkyy jokapäiväisessä toiminnassamme. Tästä voit lukea esimerkkejä vastuullisuusraportin seuraavissa kappaleissa.

Kuva: iStock.com

Tilastokeskuksen kädenjäljet

YK:n kestävän kehityksen tavoiteohjelma Agenda 2030 tähtää köyhyyden poistamiseen ja kestäväan kehitykseen, jossa huomioidaan tasavertaisesti ympäristö, talous ja ihminen. Myös Tilastokeskus voi toiminnallaan vaikuttaa näiden tavoitteiden saavuttamiseen. Seuraavaksi kerromme, miten olemme edistäneet tavoitteita vuoden 2021 aikana.

Organisaation kädenjäljillä tarkoitetaan vaikutusmahdollisuuksia tunnistettuihin YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin. Olemme Tilastokeskuksessa valinneet kolme tavoitetta, joita haluamme työllämme erityisesti tukea. Tavoitteet ovat: Hyvä koulutus, Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta ja Yhteistyö ja kumppanuus.

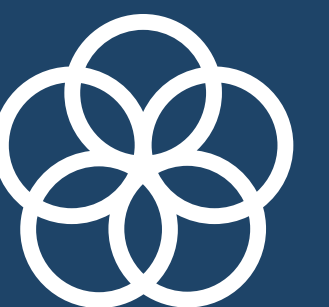
4 HYVÄ KOULUTUS

16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

17 YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS

SDG 4.4.

YK:n tavoitteena on lisätä vuoteen 2030 mennessä merkittävästi niiden nuorten ja aikuisten määrää, joilla on työllistymiseen säännöllisiin työpaikkoihin ja yrittäjyyteen tarvittavat taidot, kuten tekninen ja ammatillinen osaaminen.

Kuva: iStock.com

Hyvä koulutus

YK:n kestävän kehityksen tavoitteena on taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet. Erot koulunkäyntimahdollisuuksissa vaikuttavat läpi elämän ja rajaavat mahdollisuuksia.

Olemme valinneet tavoitteesta kaksi alatavoitetta, joilla edistämme koulutustavoitteiden toteutumista.

Tilastokeskus edistää tilastojen luku- ja käyttötaitoja suomalaisessa yhteiskunnassa.

Antamamme tilastokoulutus auttaa nuoria työllistymään eri alojen työpaikkoihin vahvistamalla heidän ammatillista ja teknistä osaamistaan.

Edistämme koulutustavoitteita myös tuottamalla yhteiskunnan ja päätöksenteon tueksi monipuolista tietoa oppilaitoksista, koulutuksesta, koulutusrakenteesta ja opiskelijavirroista.

Osallistumme kaikkiaan 14:n eri koulutustilaston tuottamiseen. Tilastot kertovat esimerkiksi koulutukseen hakeutumisesta ja sijoitumisesta koulutuksen jälkeen. Opintojen edistymistä seuraamme kolmella eri kokonaisuudella. Tilastoimme koulutuksen keskeyttä-

mistä, uusien opiskelijoiden opintojen kulkua sekä opiskelijoiden työssäkäyntiä opiskelujen aikana.

Merkittävä osa koulutustilastoista tuotetaan yhdistelemällä tietoja eri lähteistä. Oma painopisteemme virallisten tilastojen tuottajana on koulutustiedon laadun takaamisessa sekä tiedon jalostamisessa ja yhdistämisessä. Vuonna 2021 yhdistimme viisi koulutustilastoa yhdeksi tilastoksi parantaaksemme koulutuksen kokonaiskuvaa Suomessa. Tiedon tuottamisessa pyrimme hyödyntämään mahdollisimman ajantasaisia tietolähteitä. Olemme esimerkiksi siirtyneet vaiheittain käyttämään

SDG 4.5.

YK:n tavoitteena on poistaa vuoteen 2030 mennessä sukupuolten eriarvoisuus koulutuksessa ja varmistaa heikossa asemassa oleville, kuten vammaisille, alkuperäiskansoille ja huono-osaisille lapsille, yhtäläinen mahdollisuus kaiken tasoiseen koulutukseen ja ammatilliseen valmennukseen.

Kuva: iStock.com

opinto-oikeuksia ja tutkintotietoja sisältävää kansallista Koski-tietovarantoa, jonka tietosisällöt kattavat esi- ja perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen. Tietovarannosta saaduilla tiedoilla on voitu korvata aiemmin tehtyjä, erillisiä tiedonkeruita.

Tärkeä tehtävämme on myös raportoida kansainvälisesti suomalaisesta koulutuksesta ja sen erityispiirteistä. Tarjoamme tilastoaineistoa esimerkiksi OECD:n Education at a Glance -tilastokokonaisuuteen, jossa tarkastellaan muun muassa eri maiden koulutustasoa, koulutukseen osallistumista ja tutkin-tojen suorittamista, koulutuksen sosiaalista

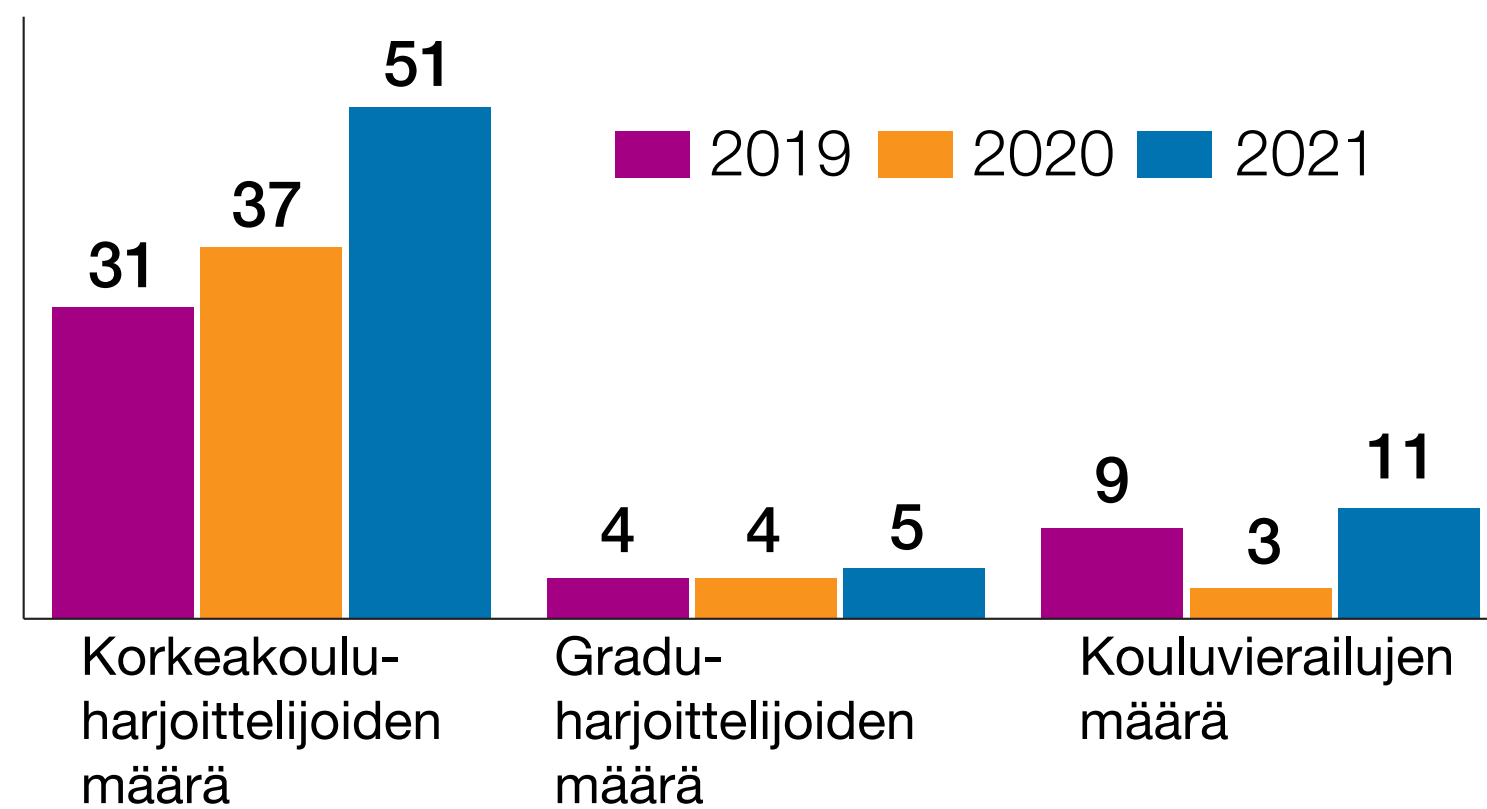
vaikuttavuutta ja koulutuspanostuksia. Tietoa on tarjolla myös varhaiskasvatukseen osallistumisesta ja vanhempien taustan vaikutuksesta toisen asteen koulutusvalintoihin.

Tilastojen avulla pystymme tarjoamaan tietoa myös koulutuksen tasa-arvosta. Koulutukseen hakeutumista tarkastelemalla voidaan esimerkiksi seurata, miten peruskoulun tai lukion päättäneet sijoittuvat jatko-opintoihin. Jatko-opintoihin pääsy on keskeistä koulutuksen tasa-arvon toteutumisessa. Opintojen kulku -tilaston avulla voidaan seurata, miten esimerkiksi eri sukupuolta olevat etenevät opinnoissaan ja suorittavat tutkinnon. Oppi-

misen tuki -tilasto kuvaa puolestaan tehostettua tai erityistä tukea saaneiden oppilaiden määrän kehitystä.

Tilastojen lukutaidon kehittäminen

Pyrimme lisäämään tilastojen käyttöä ja vaikuttavuutta vahvistamalla tilastojen lukutaitoa väestössä. Madallamme tilastojen käytökynnystä tarjoamalla koulutusta tilastojen lukutaitoon esimerkiksi koululaisille ja opiskelijoille. Tarjoamme myös valmennusta ja koulutusta eri ammattiryhmille heidän tarpeidensa mukaisesti. Opetuksen rinnalla edistämme tilastojen lukutaitoa työpajoissa, kilpailujen avulla sekä tarjoamalla verkkokursseja itse-

näisen opiskelun tueksi. Lisäksi julkaisemme verkkosivuillamme tilasto-oppaita, joista saa tukea esimerkiksi tiedonhakuun ja tilastoilmiöiden ja -käsitteiden ymmärtämiseen.

Tarjoamme vuosittain harjoittelupaikan 20–30 korkeakouluopiskelijalle. Lisäksi tarjoamme 5–6 opiskelijalle mahdollisuuden tehdä opinnäytetyö toimeksiantona hyödyntäen Tilastokeskuksen aineistoja ja ohjausta. Opiskelijavalinnoissa otamme huomioon sukupuolten välisen tasa-arvon ja syrjimättömyyden.

Teemme yhteistyötä eurooppalaisen EMOS-verkoston, Helsingin yliopiston, Suomen Tilastoseuran, MAOL ry:n ja LUMA-keskus Suomen kanssa tarjotaksemme eri ryhmille tehokasta koulutusta ja lisätäksemme tilastojen tuntemusta. Järjestämme myös oppilaitos- ja opiskelijavierailuja ja osallistumme oppilaitostapahtumiin.

Panostamme tilastojen lukutaidon edistämiseen myös julkaisemalla tilastotietoa monipuolisesti eri muodoissa ja eri kanavissa. Vuonna

2021 osallistuimme Tutkitun tiedon teemavuoden tapahtumiin ja toimme näkyvästi esiin luotettavan tiedon ja tilastojen merkitystä.

Työtä tilastojen lukutaidon edistämiseksi tehdään esimerkiksi Tilastokeskuksen tietopalvelussa sekä verkkosivujen tilasto-oppaiden ja oppilaitosyhteistyön avulla.

Tietopalvelun asiantuntijat vastasivat vuonna 2021 kaikkiaan 7 900:aan tilastoihin liittyvään kysymykseen.

Olemme vuodesta 2010 lähtien johtaneet Kansainvälisen tilastoinstituutin alaisuudessa toimivaa International Statistical

Literacy -projektia (ISLP), jonka tavoitteena on edistää tilastojen luku- ja käytötaitoa elämän kaikilla osa-alueilla ja erityisesti nuorten keskuudessa. Projektissa on mukana 85 maata ja yli 150 vapaaehtoista toimijaa. Projektin keskeisenä toimintamuotona on järjestää joka toinen vuosi kansainvälinen tilastojulistekilpailu. Vuoden 2020–2021 kilpailussa oli mukana lähes 16 000 nuorta eri puolilta maailmaa. Tilastojulistekilpailun lisäksi järjestämme myös tilasto-olympialaisia, joka on niin ikään koululaisille ja opiskelijoille suunnattu tilastojen käyttöä edistävä kilpailu. Tilastokeskuksen dataa hyödyntävien innovatiivisten sovellusten ja palvelujen kehittäjiä palkitsemme vuosittain järjestettävässä Datamenestyjät-kilpailussa.

Esimerkki: Tilastojen olympiahuumaa

Osana Euroopan tilastokilpailua järjestettävät tilasto-olympialaiset ovat vakiintuneet keskeiseksi kouluyhteistyön muodoksi. Tilasto-olympialaiset järjestettiin lukukaudella 2020–2021 jo neljättä kertaa. Kyseessä on yläkoululaisille ja lukiolaisille sekä toisen asteen ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille järjestettävä monivaiheinen tilastokilpailu. Kilpailulla innostamme nuoria tutustumaan tilastoihin ja kannustamme soveltamaan tilasto-osaamista käytännössä. Kotimaisen kilpailun parhaat jatkavat kansainväliseen finaaliin, johon osallistuu joukkueita 19:stä eri Euroopan maasta.

Pandemian aiheuttamasta etäopiskelusta huolimatta vuoden 2020–2021 tilasto-olympialaisiin osallistui Suomessa 229 opiskelijaa ja koululaista. Kilpailutöissä nuoret analysoivat ajankäyttötutkimuksen aineiston avulla suomalaisten ajankäyttöä ja kiireen kokemista esimerkiksi iän, koulutuksen, tulotason ja asuinalueen mukaan. Useissa kilpailutöissä käsiteltiin lukemiseen ja liikuntaan käytettyä aikaa suhteessa asuinpaikkaan ja sukupuoleen. Lisäksi töissä pohdittiin, miten tulevaisuuden koulutusvalinnat voivat vaikuttaa elämään ja ajankäyttötapoihin.

Suomalaiset joukkueet ovat usein yltäneet kansainvälisen kilpailun palkintosijoille, mutta vuonna 2021 mitalit menivät muihin Euroopan maihin.

SDG 16.6.

Tavoitteena on kehittää tehokkaita, vastuullisia ja läpinäkyviä instituutioita kaikilla tasoilla.

SDG 16.7.

Tavoitteella varmistetaan joustava, kaikkia koskeva, osallistava ja edustava päätöksenteko kaikilla tasoilla.

Kuva: iStock.com

Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta

YK:n kestävän kehityksen tavoitteen 16 avulla pyritään edistämään rauhanomaisia yhteiskuntia ja takaamaan kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin sekä rakentamaan tehokkaita ja vastuullisia instituutioita.

Olemme valinneet kaksi alatavoitetta, joilla edistämme rauhan ja oikeudenmukaisuuden tavoitteiden saavuttamista.

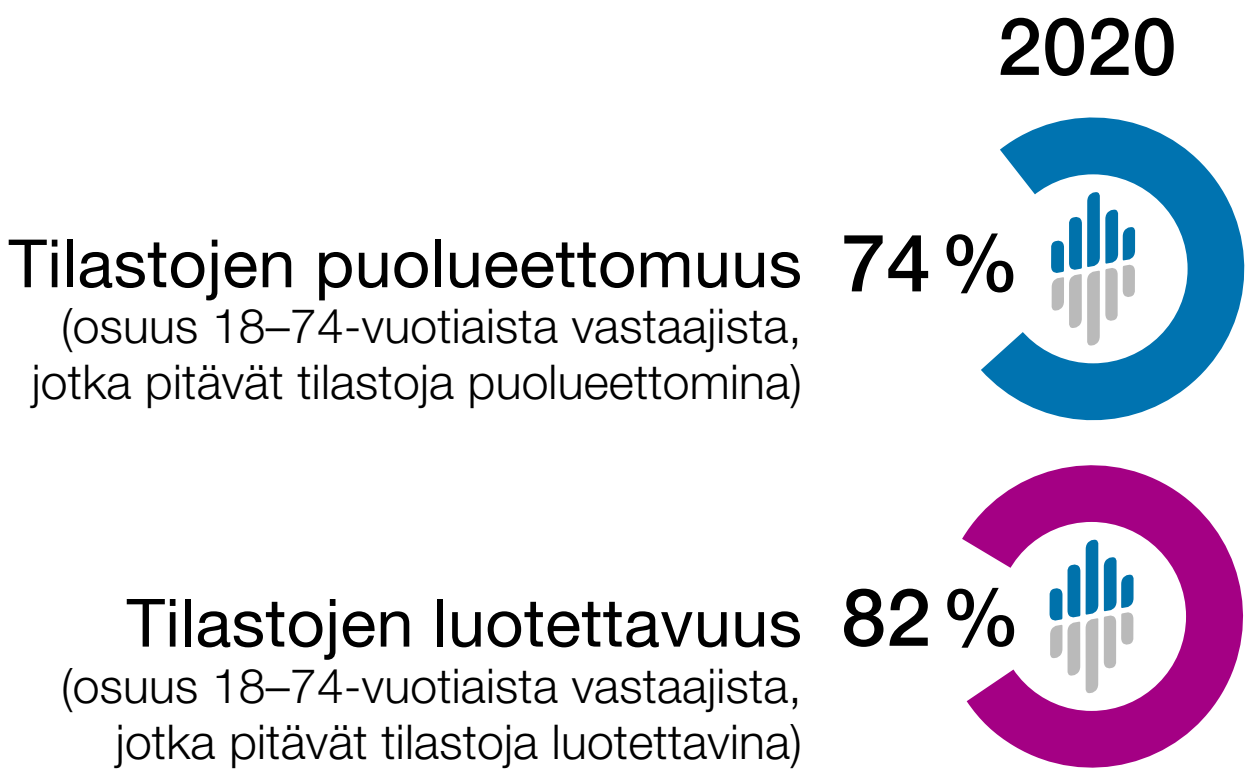
Haluamme edistää tietoon perustuvaa päätöksentekoa tarjoamalla laadukasta ja oikea-aikaista tietoa yhteiskunnan käyttöön.

Luotettava ja kattava tieto on demokratian ja rauhanomaisten yhteiskuntien perusta. Pyrimme vahvistamaan tätä perustaa paitsi puolueettomasti tuotetuilla tilastoilla myös tarjoamalla tietoa aineistoja tutkijoiden käyttöön.

Kehitämme jatkuvasti tilastotuotantoamme ja teemme yhteistyötä sidosryhmiemme kanssa, jotta voisimme vastata aiempaa paremmin yhteiskunnan tietotarpeisiin. Tuotamme useita tilastoja, joista suuri osa on Suomen virallisia tilastoja (SVT). Vuonna 2021 julkaisimme kaikkiaan 624 tilastojulkistusta 141:stä eri tilastosta.

Tuotamme suurimman osan tilastoista käsittelemällä ja yhdistelemällä julkishallinnon rekiste-

	2019	2020	2021
Tilastot, joista julkaisuja vuoden aikana (lkm.)	140	141	141
Tilastojulkistusten määrä (lkm.)	545	604	624

reistä saatavia tietoaaineistoja. Näitä tietoaaineistoja täydennämme henkilö- ja yritystiedonkeruista saatavilla tiedoilla. Tiedontuotannossa käytettävien tietoaaineistojen tietosuoja ja tietoturvallinen käsittely ovat toimintamme lähtökohtia ja edellytyksiä.

Julkaisemme tilastot verkkosivuillamme julkaisukalenterin kuvaamassa aikataulussa. Tilastojen julkaisussa noudatamme tasapuolisuusperiaatetta: tiedot julkaistaan avoimesti ja kaikille samanaikaisesti. Tilastojen lisäksi tuotamme räätälöityjä tuotteita ja palveluita asiakkaidemme tarpeiden mukaan. Tutkijoille suunnatun tutkijapalvelun kautta tarjoamme erityisesti yhteiskunnan ja talouden tutkimuksen käyttöön tietosuojattuja tietoaaineistoja, joita tutkimushankkeissa työskentelevät tutkijat pääsevät käyttämään tietoturvalisessa ympäristössä.

Sekä tilastojen että muiden tietoaaineistojen käytön edellytyksenä on käyttäjien luottamus tarjolla olevaan tietoon. Tämän vuoksi seuraamme säännöllisesti sidosryhmien luottamusta Tilastokeskukseen ja tuottamiimme tietoihin. Seuraamme tutkimusten avulla myös Tilastokeskuksen mainetta.

Säännöllisin väliajoin tehtävän asiakastutkimuksen avulla selvitämme Tilastokeskuksen asiakkaiden, tiedonkäyttäjien ja sidosryhmien näkemyksiä Tilastokeskuksen toiminnasta, tuotteista ja palveluista. Viimeisin asiakastutkimus tehtiin vuodenvaihteessa 2021–2022. Tuolloin Tilastokeskus sai vastaajilta yleisarvosanan 8,36 (asteikko 4–10). Edellisessä tutkimuksessa vuonna 2018 yleisarvosana oli 8,23. Tutkimuksessa arvioidaan myös Tilastokeskuksen tietojen riippumattomuutta, puolueettomuutta ja luotettavuutta.

Tilastotietoa käytetään, kun siihen luotetaan. Tuoreimman asiakastutkimuksemme mukaan 95 prosenttia vastaajista piti Tilastokeskuksen tuottamia tietoja riippumattomina ja puolueettomina.

Lähes kaikki vastaajat pitivät tuottamiamme tietoja myös luotettavina: 63 prosenttia vastaajista oli täysin ja 34 prosenttia jokseenkin samaa mieltä siitä, että Tilastokeskuksen julkaisemat tiedot ovat luotettavia.

Viime vuosina olemme seuranneet suuren yleisön luottamusta ja mainettamme myös osallistumalla T-Media Oy:n toteuttamaan julkishallinnon Luottamus & Maine -tutkimukseen. Tutkimuksessa selvitetään Suomessa toimivien organisaatioiden mainetta kansalaisten kes-

Edistymisen mittareita

	2019	2020	2021
Virheettömien tilastojulkistusten osuus (%)	94	93	94
Oikea-aikaisten julkistusten osuus (%)	95	95	98
Luottamus & Maine -tutkimus (arvosana 1–5)	3,68	3,6	3,65

kuudessa. Tutkimuksessa mitataan maineen osa-alueita ja organisaation saamaa sidosryhmätukea. Mainetta tutkitaan kahdeksan osa-alueen avulla, jotka ovat vastuullisuus, hallinto, talous, johto, innovaatiot, vuorovaikutus, tuotteet ja palvelut sekä työpaikka.

Luottamus & Maine -tutkimuksessa saamamme yleisarvosana vuodelle 2021 oli 3,65 (asteikko 1–5).

Vastuullisuuden osa-alueella arvosanamme oli 3,76. Osa-alueella arvioidaan, toimiiko organisaatio oikein ja vastuullisesti huomioiden yhteiskunnan ja ympäristön.

Hallinnon osa-alueella Tilastokeskuksen arvosana oli 3,81. Osa-alueella arvioidaan toiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sekä oikeita toimintatapoja.

Esimerkki:
Talouden tilannehuone ja datahuone

Koronapandemian alussa yhteiskunnassa tunnistettiin tarve aiempaa nopeammin tuotetulle ajantasaiselle tiedolle. Luotettavaa tietoa tarvittiin paitsi koronatilannetta koskevan päätöksenteon tueksi myös päätösten vaikutusten seurantaan. Tätä tarvetta varten perustimme yhdessä taloustieteen tutkimusyksikkö Helsinki GSE:n ja Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen kanssa talouden tilannehuoneen. Tilastokeskuksen roolina oli tarjota tilannehuoneen käyttöön ajantasaisia, eri rekistereistä poimittuja tietosuojattuja tietoaineistoja. Tietoaineistoja yhdistelemällä pystyimme seuraamaan ja analysoimaan Suomen taloudellista tilannetta tavanomaista talouden seurantaa nopeam- malla ja tiiviimmällä aikavälillä.

Tilannehuone on hyvä esimerkki siitä, miten tiedontuottajat voivat reagoida nopeasti muuttuneeseen yhteiskunnalliseen tilanteeseen ja yhdistää voimansa vastatakseen entistä paremmin kriittisiin tiedon tarpeisiin. Tilannehuoneesta saadut kokemukset osoittivat, että kansallisista rekistereistä on saatavilla erittäin monipuolista ja ajan- tasaista tietoa ja että sitä on mahdollista hyödyntää yhteiskunnan tiedolla johtamisessa nopeasti ja tietoturvallisesti.

Talouden tilannehuoneen toiminta loppui keväällä 2021. Olemme parhaillaan mukana selvittämässä toiminnan jatkoedellytyksiä. Tilan- nehuoneen tilalle on kaavailtu Datahuone-nimistä konseptia, jonka toiminta perustuisi Tilastokeskuksen tutkija- ja aineistopalveluun. Datahuone vastaisi Tilannehuoneen tavoin kiireellisiin tiedon tarpei- siin. Tilastojen ohella Datahuone tarjoaisi raportteja, tutkimuksia ja muita yhteiskunnan tarpeita palvelevia tietoaineistoja.

SDG 17.18.

YK:n tavoitteena on tehostaa vuoteen 2020 mennessä tukea kehitysmaiden, mukaan lukien vähiten kehittyneiden maiden ja pienten kehittyvien saarivaltioiden, valmiuksien kehittämiseksi siten, että laadukkaiden, ajantasaisten ja luotettavien, tulotason, sukupuolen, iän rodun, etnisyyden, maahanmuuttaja-aseman, vammaisuuden maantieteellisen sijainnin ja muiden kansallisissa konteksteissa merkittävien ominaisuuksien perusteella eriytettyjen tietojen saatavuutta voidaan merkittävästi parantaa.

Yhteistyö ja kumppanuus

YK:n kestävän kehityksen tavoitteella 17 tuetaan kestävän kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta. Olemme valinneet tavoitteesta kaksi alatavoitetta, joilla edistämme yhteistyötavoitteiden saavuttamista.

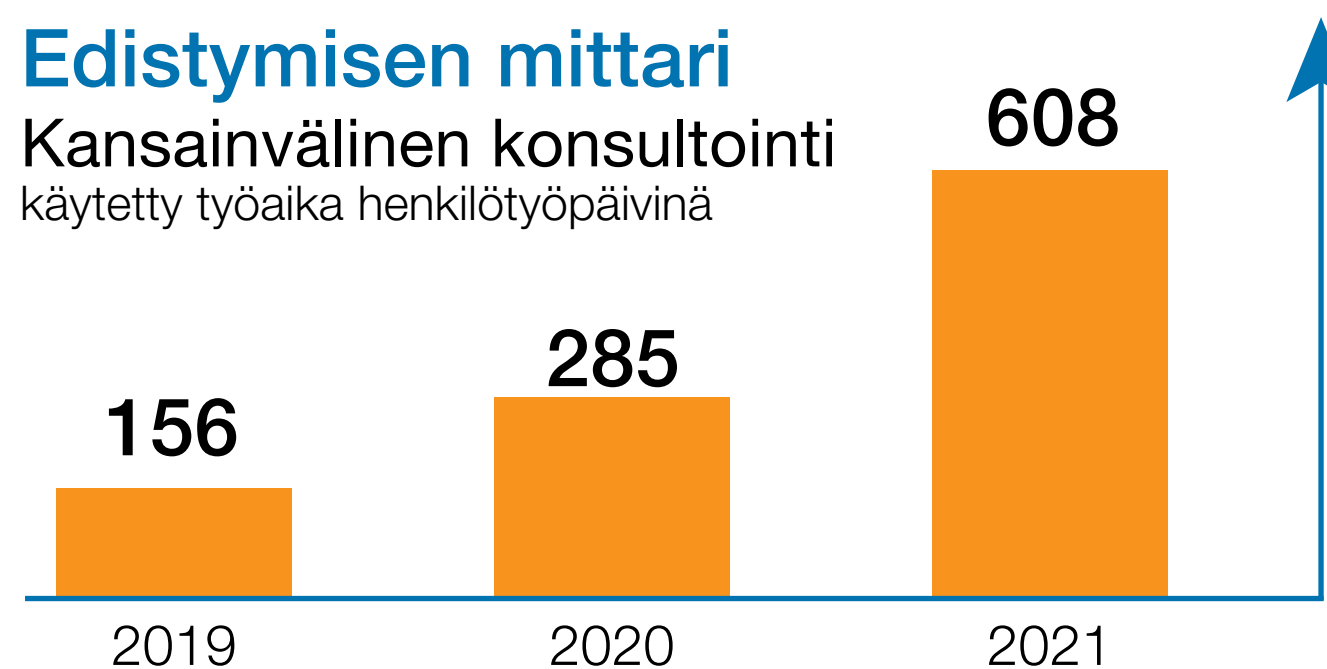
Tilastokeskus on aktiivinen ja vastuullinen kansainvälisen tilastoyhteisön jäsen.

Haluamme tukea kehittyvien maiden tilastotoimen kehittymistä osallistumalla toimialan globaaliin yhteistyöhön.

Olemme mukana useissa konsultointihankkeissa, joissa jaamme tietoa esimerkiksi eri aihealueiden tilastojen tuottamisen käytännöistä muun muassa kehittyvien maiden tilastotoimijoille.

Edistymisen mittari

Kansainvälinen konsultointi
käytetty työaika henkilötyöpäivinä

Esimerkki:

Tilastoyhteistyötä eri puolilla maailmaa

Virtuaalikoulutus kuluttajahintaindeksistä Itä-Afrikan maille

Asiantuntijamme toteuttivat touko-kesäkuussa 2021 Global Partnership for Sustainable Development Data -verkoston ehdotuksesta skanneridatan käyttöä kuluttajahintaindeksien laadinnassa koskevan koulutuksen. Koulutus koostui viidestä etäyhteyksin järjestetystä tilaisuudesta, jotka sisälsivät luentoja, tehtäviä ja asiantuntijakeskusteluja. Koulutukseen osallistui Botswanan, Ghanan, Kenian, Madagaskarin ja Mauritiuksen tilastoviranomaisten asiantuntijoita.

Osallistujamaista osa on jo pitkällä skanneriaineistojen käyttöönotossa ja suunnittelee pilottitiedonkeruita. Koulutuksen lisäksi jaoimme osallistujien kanssa metodiraportteja ja kuluttajahintaindeksin tiedonhankinnan kehittämistä koskevan tutkimushankkeemme materiaalia. Osallistujat pitivät koulutusta hyödyllisenä.

SDG 17.19.

YK:n tavoitteena on kehittää vuoteen 2030 mennessä kestävä kehityksen etenemistä koskevia mittareita bruttokansantuotteen täydennykseksi nykyisten hankkeiden pohjalta sekä tukea tilastointivalmiuksien kehittämistä kehitysmaissa.

Kuva: iStock.com

YK:n jäsenmaat sopivat vuonna 2015 kestävä kehityksen toimintaohjelmasta ja tavoitteista, jotka ohjaavat kestävä kehityksen edistämistä vuosina 2016–2030. Tämä Agenda 2030 -toimintaohjelma käsittää 17 globaalia tavoitetta ja 169 alatavoitetta (Sustainable Development Goals, SDGs).

Tilastokeskus vastaa Suomen indikaattoritietojen kansallisesta keruusta, päivittämisestä ja julkaisemisesta. Raportoimme myös Suomea koskevat seurantaindikaattoritiedot ja ylläpidämme Suomen SDG-tietokantaa yhteistyössä muiden Suomen tilastontuottajien kanssa.

	2019	2020	2021
Kerättyjä SDG-indikaattoreita	138	175	165
Keräysprosentti SDG-indikaattoreiden kokonaismäärästä	56,6	71,7	66,8

Indikaattorikokoelma uudistui ja laajeni maaliskuussa 2021. Tällä hetkellä YK:ssa sovittuja kestävä kehityksen indikaattoreita on kaikkiaan 247.

Suomen osalta kaikille globaaleille indikaattoreille ei ole saatavilla dataa. Suomen SDG-indikaattoridatan kattavuusaste vastaa kuitenkin varsin hyvin muiden maiden tilannetta.

Jatkamme tietojen täydentämistä uusilla data-lähteillä ja etsimällä mahdollisia korvaavia indikaattoreita. Tietolähteiden täydentämiseksi tehdään myös kansainvälistä kehittämistyötä.

Taulukossa olevat määrät ja keräysprosentit kuvaavat, kuinka moneen indikaattoriin Suomi ja Tilastokeskus pystyvät tällä hetkellä tuottamaan tietoa. [Voit tutustua Suomen indikaattoritietoihin verkkosivuillamme.](#)

Vastaamme Suomen SDG-indikaattoritietojen keruusta, päivittämisestä ja julkaisemisesta.

Tilastokeskuksen jalanjäljet

Tilastokeskuksen jalanjäljet kuvaavat sitä, miten huomioimme toiminnassamme ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset.

Kohti kestäväää työntekoa

Olemme tehneet pitkäjänteistä ja monipuolista työtä ympäristökuormituksemme vähentämiseksi. Olemme esimerkiksi olleet mukana Green Office -ympäristöohjelmassa vuodesta 2009 lähtien. Green Office on organisaation ympäristöjohtamisen välineeksi tarkoitettu ohjelma, jonka avulla henkilöstöä kannustetaan vähentämään ympäristökuormitusta, tekemään arjen ekotekoja ja kierrättämään. Ohjelman avulla organisaatio voi saavuttaa säästöjä materiaali- ja energiakustannuksissa. Tilastokeskuksessa Green Office -ohjelman ympäristöpäämääriä ovat ympäristökuormituksen ja materiaali- ja energiakustannusten vähentäminen. Arjen ympäristöteot ovat vaihdelleet

esimerkiksi kierrätyspisteiden toteuttamisesta paperin kulutuksen säästöihin ja pakkausmateriaalien vähentämiseen.

Valtion toimitilastrategian mukaisesti pyrimme hiilineutraaliuteen vuonna 2035. Olemme sitoutuneet myös muihin strategiassa esiin nostettuihin toimenpiteisiin. Olemme vaikuttaneet aktiivisesti ja pitkäjänteisesti sekä omiin että koko toimitilakiinteistömme ympäristöratkaisuihin. Kiinteistössä, jossa olemme yksi vuokralaisista, on ollut GOLD-tason LEED-ympäristöluokitus vuodesta 2018 lähtien (Leadership in Energy and Environmental). GOLD-taso edellyttää muun muassa keskeistä sijaintia, panos-

Energian kulutus

	2019	2020	2021	2020–2021 muutos-%
Energiankulutus*				
– Sähkö, MWh	278	214	203	–5
– Kaukolämpö, MWh	1 104	1 002	1 026	2
– Kaukokylmä, MWh	310	201	201	0
– Yhteensä, MWh	1 692	1 417	1 430	1
Aurinkovoiman tuotanto, MWh	44	39	43	9

* Sähkön kulutus Tilastokeskuksen mittareiden mukaan. Kaukolämmön ja -kylmän sekä aurinkovoiman kulutus- ja tuotantoluvut on laskettu jakamalla kiinteistön kokonaiskulutus ja -tuotanto Tilastokeskuksen pinta-alaosuudella, joka on 30 prosenttia koko rakennuksen pinta-alasta.

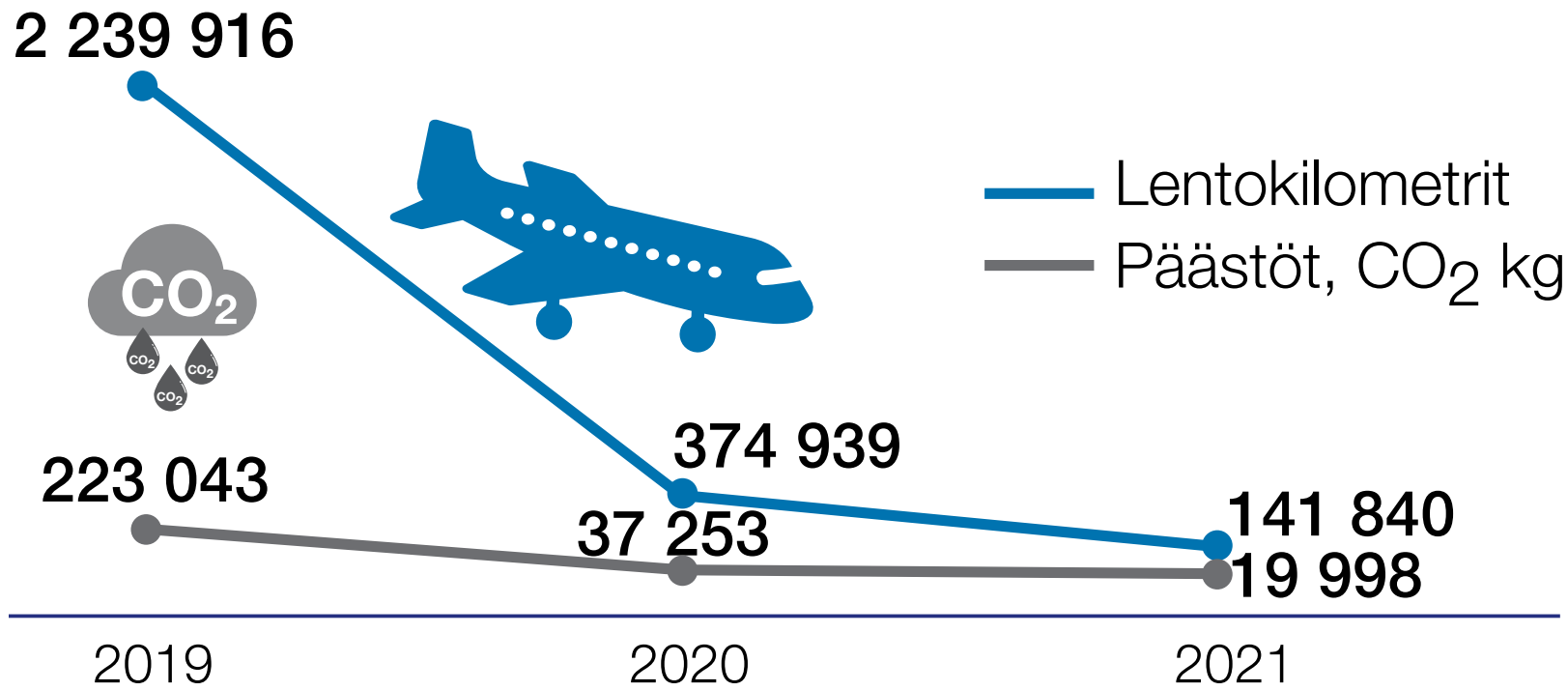
tuksia polkupyöräpaikkoihin ja suihkutiloihin, korkeaa energiatehokkuuden tasoa ja vähäpäästöisten materiaalien käyttöä. Kiinteistön energiatehokkuutta on parannettu muun muassa omilla aurinkopaneeleilla.

Ostamamme sähkö on täysin vihreää. Tilojemme ilmastoinnissa käytetty kaukojäähdytys eli kaukokylmä on hiilineutraalia. Kiinnitämme jatkuvasti huomiota myös toimitilatehokkuuteen: tiivistämme työtilojamme pienentä-

mällä tilakapasiteettiamme noin 20 prosentilla vuoden 2022 aikana. Tämä tarkoittaa merkittävää vähennystä myös lämmön ja sähkön kulutuksessa.

Vuoden 2021 aikana tarkastelimme myös matkustuskäytäntöjämme. Valtion matkustusstrategian mukaisesti pyrimme lisäämään ympäristöturvallisuutta ensisijaisesti matkustusmääriä vähentämällä ja suosimalla etäkokouksia.

Tilastokeskuksen lentomatkustaminen

Asetimme tavoitteeksemme puolittaa lento- matkustamisen määrän verrattuna korona- pandemian edeltävään aikaan. Pandemiavuosi- na matkustaminen ja siitä aiheutuvat päästöt ovat vähentyneet, mutta normaalioloissa lento- matkustaminen on ollut merkittävä Tilastokes- kuksen hiilidioksidipäästöjen aiheuttaja.

Teimme vuonna 2021 aloitteen EU:n tilas- tovirasto Eurostatin järjestämien läsnäolo- kokousten korvaamisesta etäkokouksilla.

Olemme vähentäneet myös tiedonkeruista aiheutuvaa matkustamista: uusissa tiedonkeruissa pyrimme välttämään käyntihaastatteluja. Niiden sijaan keräämme tilastotietoa yhä enemmän videohaastatteluilla ja verkkokyselyillä. Työmatkoilla suosimme julkista liikennettä. Vuonna 2021 luovuimme Tilastokeskuksen virka-autosta.

Sosiaalista kestävyyttä ja vastuullista taloutta

Tilastokeskuksen toiminnan tärkein resurssi on osaava henkilökuntamme. Sosiaalisessa vastuussamme korostuukin huolenpito henkilökunnasta. Pidämme huolta henkilöstömme osaamisesta, terveydestä ja hyvinvoinnista. Henkilöstömme työskenteli vuoden 2021 pääosin etänä. Henkilöstön korkea osaaminen ja toimiva digitaalinen työympäristö mahdollis-

tivat tilastotuotannon jatkuvuuden ja kehittämisen myös poikkeuksellisissa oloissa.

Kehitämme strategista osaamistamme muun muassa henkilöstökoulutuksen sekä työssä oppimisen keinoin. Osaamisen kehittämisellä vastaamme muuttuvan yhteiskunnan tarpeisiin. Työn tekemisen tavoissamme korostuvat esimerkiksi ketteryys, verkostoyhteistyö ja yhdessä oppiminen.

Henkilöstöjohtamisemme perustuu valmentavaan johtamiseen, jota tuettiin järjestämällä vuoden 2021 aikana 18 esimiehille tarkoitettua johtamisklinikkaa. Edistääksemme hyvää henkilöstökokemusta eri tilanteissa käsittelimme klinikoilla esimerkiksi yhteisöllisyyden tukemista ja työkykyjohtamisen hyviä käytäntöjä. Uudet esihenkilöt saivat valmentavan esihenkilötyön perusvalmiudet suorittamalla esihenkilötyön

Mahdollistajavalmennuksen. Uusien työnteon tapojen ja työhyvinvoinnin tukemiseksi järjestimme koko henkilöstölle koulutuksia esimerkiksi osallistamisen keinoista etäkokouksissa. Myös henkilöstömme tietosuoja- ja tietoturvaosaamista vahvistettiin koostamalla verkko-oppimisympäristöön koulutuspaketti tietoturva-, tietosuoja- ja tiedonhallinta-asioista.

Samoin valtaosa henkilöstöstä sai koulutusta saavutettavuudesta, mikä edisti tietojemme saamista yhdenvertaisesti kaikkien ulottuville.

Henkilöstömme hyvinvointia pandemian värityksessä arjessa tuettiin monin eri tavoin. Koko henkilöstölle järjestettiin esimerkiksi hyvinvointiaiheinen luentosarja. Lisäksi uudistimme varhaisen tuen ohjeistusta. Vuonna 2021 järjestimme normaalikäytännön mukaisesti työterveyshuollon terveystarkastuksen. Lisäksi toteutimme työter-

veyshuollon työpaikkaselvityksen, jonka tulosten perusteella otimme koekäyttöön uusia matalan kynnyksen mielenterveyden tukipalveluita.

Edistämme arjessamme sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Tasa-arvoa edistävää ja syrjintää ehkäisevää työtä linjaa Tilastokeskuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Tasa-arvon tilaa selvitetään säännöllisesti muun muassa palkkakartoitusten ja henkilöstö- ja tasa-arvokyselyjen avulla. Rekrytointimme perustuu avoimuuteen ja tasa-puolisuuteen. Kannustamme myös sisäiseen liikkuvuuteen, ja vuonna 2021 lähes 50 tilastokeskuslaista löysi itselleen uuden tehtävän talon sisältä joko sisäisessä tai julkisessa haussa olleiden rekrytointien kautta. Yhdessä henkilöstön kanssa muotoiltu tavoitekulttuuri ohjaa toimintaamme seuraavin teemoin:

- Uudistumme ja kokeilemme rohkeasti
- Näytämme suuntaa ja teemme valintoja
- Onnistumme yhdessä ja vaikutamme ulospäin
- Rakennamme luottamusta ja arvostusta

Seuramme henkilöstön osaamista, työtyytyväisyyttä ja henkilöstövoimavaroja monin eri mittarein, joista voit lukea lisää Tilastokeskuksen tilinpäätöksestä. Vuonna 2021 työtyytyväisyytemme parani hieman. Myös johtajuusindeksin tulos parani.

	2019	2020	2021
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaron kokonaisindeksi)	3,54	3,52	3,57
Johtajuusindeksi (VMBaro)	3,35	3,38	3,41
Sairauspoissaolot, tpv/htv	11,3	7,4	6,2

Kuva: iStock.com

Talous pähkinäkuoressa

Tilastokeskuksessa kannamme vastuun myös toimintamme taloudellisuudesta ja tuloksellisuudesta. Pandemiasta aiheutuvasta poikkeus-tilanteesta huolimatta pystyimme vuonna 2021 saavuttamaan talouden ja tuloksellisuuden tavoitteitamme.

Toimintavuonna rahoitusta oli käytettävissä kaikkiaan 68,3 miljoonaa euroa (2020: 64,9). Pääosa eli 51,1 miljoonaa euroa tuli valtion talousarviossa toimintamenomäärärahana (2020: 48,7 miljoonaa euroa). Tulot maksullisesta ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta sekä

muista lähteistä olivat yhteensä 11,8 miljoonaa euroa. Tilastokeskuksen kokonaismenot olivat 61,3 miljoonaa euroa. Menot kasvoivat edellisestä vuodesta 2,5 miljoonalla eurolla (3 %). Suurin osa menojen kasvusta johtui henkilöstökulujen noususta.

Toiminnan tuloksellisuus parani edellisvuodesta monella osa-alueella. Esimerkiksi tilastojulkistusten kokonaismäärä kasvoi kolmella prosentilla, ja myös julkistusten oikea-aikaisuus parani.

Voit lukea lisää toimintamme tuloksellisuudesta ja tehokkuudesta [tilinpäätöksestämme](#).

Taustatietoa vuoden 2021 vastuullisuusraportista

Tämä vastuullisuusraportti on ensimmäinen Tilastokeskuksessa tehtyä vastuullisuustyötä laajasti tarkasteleva esitys. Organisaatiomme eri puolilta koottu tiimi koosti ajatuksia kestävän kehityksen tavoitteista ja Tilastokeskuksen roolista yhteiskuntavastuullisena tiedontuottajana.

Useiden ehdotusten joukosta Tilastokeskuksen johto valitsi ensimmäiseen vastuullisuusraporttiin kolme kestävän kehityksen tavoitetta, joihin vastuullisuustyötämme erityisesti peilataan. Nämä tavoitteet ja niistä nousevat käytännön esimerkit antavat monipuolisen kuvan siitä, miten vastuullisuustyötä on Tilastokeskuksessa tehty.

Vastuullisuuden mittareiksi on valittu edellä esiteltyjä Tilastokeskuksen tavoitteita ja toimintaa havainnollistavia lukuja, joita tarpeen tulleen seuraamme myös tulevilla vastuullisuusraporteissa.

Vastuullisuusraportoinnin valmistelusta vastasi Tilastokeskuksen mahdollistajapalveluiden ylijohtaja. Raportin kokosivat Talous ja suunnittelu -ryhmän asiantuntijat yhdessä Tilastokeskuksen viestinnän asiantuntijoiden kanssa. Raportin tuottamiseen osallistui laajasti henkilöstöä yli palvelualuearajojen – joko kirjoittamalla omasta

työstään tai kommentoimalla tai työstämällä raportin sisältöä.

Vastuullisuustyömme jatkuu monin eri tavoin. Vuonna 2022 tarkistamme Tilastokeskuksen strategiaa, ja vastuullisuus on valittu poikkeukselliseksi näkökulmaksi strategiakeskusteluihin. Tunnustamme ja tunnistamme, että työtä vastuullisuuden eteen on yhä tehtävänä, jotta teema saadaan selkeästi johdettavaksi kokonaisuudeksi ja entistä paremmin näkyviin koko organisaation tasolla.

Tiedosta tulevaisuus

Stat.fi

Tilastokeskus